

Izhaja vsak četrtek in
večja s poštno vredn.
v Mariboru s pošiljanjem
na dom za celo leto 25 din.,
pol leta 12-50 din., četrletno
650 din. Izven Jugoslavije
46 din. Naročnina se pošlje
na upravnništvo „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 3.
Lini se dopiše do od-
povedi. Naročnina se pla-
čuje v naprej.
Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 3. Doko-
pisi se ne vračajo. Uprav-
ništvo sprejema naročnino,
inzerate in reklamacije.
Cene inzeratov po dogo-
voru. Za večkratne oglase
primeren popust. Nezapri-
te reklamacije so poštne
proste.
Čekoval račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.693.
Telefon Interurban št. 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

46. številka

MARIBOR, dne 1. novembra 1928

57. letnik.

Očetje centralizma.

Posledice nesrečne vidovdanske ustave so vedno po gubonosnejše za notranji in tudi zunanji položaj države. Vse stranke so se radi tega že izjavile za spremembo ustave razven radikalov in demokratov.

Radikali in ustava.

Radikali so izključno srbska stranka in je bilo že ob početku naše države naravno, da smatrajo vse izven Srbije za osvojeno, z orožjem pridobljeno ali pa za brezpogojno podvrženo Srbiji ter da hočejo dati celi državi Srbov, Hrvatov in Slovencev srbsko in za srbsko nadvlado najprikladnejšo ustavo. Dolgo so se bavili z načrtom, da staro srbsko ustavo prenesejo na celo novo državo, pa tudi ta ustava jim je bila predobra in za to so se morali zateči k novemu ustavnemu načrtu. Če bi radikali sami izdelovali ta načrt, bi z njim tudi propadli, ker ne bi imel na sebi prav nič jugoslovanskega ter ne bi mogel preslepiti nobene skupine v parlamentu. Popolna srbska nadvlada je bila tedaj na najslabšem glasu in ne mogla bi priti v ustavi do izraza, če ne bi bilo podkupljenih duš, ki so velesrbstvo znale preplekati, da je nazunaj nosilo lik jugoslovanstva, v resnici in naravi je pa bilo prava nadvladanje Srbov nad Hrvati in Slovenci.

Demokrati očetje ustave.

Demokrati so se od prvega početka Jugoslavije pred stavljali srbskim radikalom kot edini in pravi zastopnik Hrvatske in Slovenije, vse druge so pa ovadili za avstrijske duše. Ko je bila na vrsti ustava, so bili oni tisti sleparji, ki so znali velesrbsko nadvlado na zunaj prevleči z jugoslovansko tanjčico. Tako dolgo so govorili, in tolmačili Velesrbom, dokler oni niso prišli do zaključka, da je vseeno pod katero obliko in besedo dobijo svojo nadmoč nad državo. Ob sprejetju ustave so bili demokrati na vladi in oni so pred glasovanjem poskrbeli, da se je 59 delavskih poslancev nasilno pod pretvezo zarote, prevrata itd. potom policije odpravilo iz parlamenta.

S kršenjem parlamentarnih načel in pravic so v naši državi demokrati začeli in oni so tudi očetje izjemnega ali državno-zaščitnega zakona, ki je bil najprej naperjen proti komunistom, a je tako sestavljen, da lahko pobija in oropa vseh pravic vse nasprotnike vladajoče stranke.

Ko so demokrati uvideli, da v naši državi ne more obveljati mnenje in zahteva Srbov, da so oni edini narod po preteklosti in sedanjosti v tej državi in da oni lahko Hrvate in Slovence smatrajo za spreobrnjene in milostno sprejete Srbe, so pa začeli z naukom o troedinem jugoslovanskem narodu in to na ta način, da so Srbom na tihem dopovedali, da je to samo beseda in pretveza, dočim so v resnici Srbi pred vsemi in tudi nad vsemi v državi SHS.

Živ pokopan.

Po angleškem izvirniku A. Bennetta napisal Paulus.

2. nadaljevanje.

Pograbil je svečo in izrazil njegovemu licu je pravil: «Za bolniško postrežbo ti nisi ustvarjen!»

«Pri kraju je z mreno, kajne, gospod zdravnik?» je popraševal slaboten glas sem od postelje.

«Bojim se, če ne —!» je mrmral zdravnik med stisnjenimi zobmi, ko je taval za Alešem po temnih stopnicah. «Razen če si mi posreči, da te spravim v potenje —!»

«Ali bo moral priti mrliški ogleda?» je vprašal Aleš ob šestih zjutraj.

Ves potrj je sedel na stolu v pritlični sobi. Nenadomestljivi Hinko Brglez je šel, odkoder se nihče ne vrne —

Kaj bo sedaj —? Kako bo živel brez Hinkota? On, ki je bila zanj javnost strašna, neznosna —. In vsa tista poizvedovanja in popraševanja, tiste sitnosti, in skrbi, ki so neizogibne, če nam kdo umre —!

Aleša je obhajavala mrzla polt.

«Ne ne!» je odgovoril zdravnik pomirjajoče. «Prav nič ga ni treba! Saj sem bil jaz pri smrti! Obojestransko pljučno vnetje! Tudi kaj takega se včasih zgodi. Sam bom napisal mrliški ogledni list. Ampak seve, različne pogrebne zadeve boste morali urediti —.»

Aleš je čutil, kako so ga «pogrebne zadeve» tiščale za tilnik. Vedel je, prepričan je bil, da ga bodo zadušile, in pokrnil si je lice z rokami.

«Ali je imel gospod Aleš Blaž kaj sorodnikov?» je vprašal zdravnik sočutno.

Ustavno vprašanje sedaj.

Čas je prinesel vse polno težkih in pogubnih posledic ustave. Radikali dobro vidijo, da je ustava za Srbe tudi slaba in ne samo za Hrvate in Slovence, ne morejo pa nastopiti za njeno spremembo, ker bi v tem slučaju takoj nastopili proti njim med Srbi demokrati, češ, da radikali rušijo srbsko ustavo, srbsko nadvlado in da se udajajo «avstrijancem» — Hrvatom in Slovincem. Po zadnjih volitvah so radikali tudi priznali, da so v naši državi trije narodi in s tem so ovrgli demokratsko teorijo ali nauk o troimenskem in troedinem narodu ter tako pripoznali edino pravo pot do sporazuma za ureditev notranjih razmer v naši državi.

Iz treh narodov in po njih svobodni volji in odločitvi je naša država tudi nastala in če radikali kot predstavniki Srbov govorijo o treh narodih Jugoslavije, je to gotovo dokaz, da je med srbskim narodom dovolj smisla za nastoj in obstoj naše države in da bi bilo vse drugače, če ne bi bilo izdajalcev iz hrvatskega in slovenskega naroda, ki so Srbom to spoznanje jemali svoj narod pa zatajevali.

Po volilnem porazu so demokrati prevzeli in med seboj razdelili najostudnejše vloge. Po Srbiji hujskajo, da radikali izdajajo srbstvo in da nčejajo prav zagrabiti «avstrijance», po Hrvatski in pri nas v Sloveniji se pa po malem izdajajo za — avtonomiste, očetovstvo centralizma pa zlobno podtikajo pravim avtonomistom.

Demokratska potvarjanja.

Pri potikanju očetovstva centralizma se demokrati sklicujejo največ na to, da sta bila Jugoslovanski in Narodni klub (Hrvatska zajednica) nekaj časa z radikali na vladi in da sta imela iz svoje srede nekaj ministrov ter da je centralistična ustava posledica vsega tega, kar se je tedaj sklepalo in delalo. Ta laž se zavrača tudi od srbske strani. Stojan Protič, ki je bil tedaj predsednik vlade, danes zatrjuje in razlaga, kako je Pašič za njegovim hrbtom s svojim ozkim krogom zaupnikov iz radikalne in demokratske stranke pripravil vidovdansko ustavo. Jugoslovanski in Narodni klub sta izdelala vsak svoj ustavni načrt in če prištetjemo k temu še Protičev načrt in ustavni predlog bosanskih muslimanov, je jasno, da činitelji nekdanje Protičeve vlade niso pripravljali centralizma in centralistične ustave.

Demokratske laži pa še posegajo dalje nazaj v čase, ko je delovalo v Zagrebu Hrvatsko Narodno veče ali zbor, v Ljubljani pa slovenska narodna vlada. Te laži zavračajo razni zapiski in zavrača jih tudi zgodovina, ki je vendar merodajna, ker bo govorila in pričala tudi tedaj, ko bodo demokratski lažnjivci že davno politično mrtvi.

Leta 1920 je izdala «Matica Hrvatska» zgodovinsko nad vse važno delo pod naslovom «Dokumenti o postanku kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1914—1919». Podatke je zbral znani zgodovinar Ferdo Šišić, ki iz-

«Gospod Aleš Blaž —?» Aleš Blaž ni razumel.

Pa mahoma je razumel —.

Tale človek je mislil, da je bil Hinko Brglez — Aleš Blaž!

In njegova rahločutna plahost in boječnost je hipoma zasnovala divji, blazen načrt —. Ušel bo javnosti —. Pustil bo ljudi v njihovi zmoti, pustil jim bo prepričanje, da je on, Aleš Blaž, umrl tisto jutro, in on da je Hinko Brglez, njegov sluga. Tako se bo izognil svojemu imenu v javnosti, nihče ne bo zija za njim, nihče ga ne bo nadlegoval, — prost bo, popolnoma prost!

«Da», je dejal zdravnik, «treba jih bo obvestiti.»

Aleš Blaž se je zamislil v zgodovino svojih dedov. Ni se spominjal, da bi bil kje kedaj slišal o kakih sorodnikih —. Pač —. Nek Šime Blaž, očetov bratranec, se mu je zdelo, da še mora nekje živeti.

«Ne vem, če jih je kaj imel.» Glas mu je drgetal, tako ga je razburjala misel na drzno prevaro, ki jo je začel plesti. «Morebiti kak daljni stric —. Pa gospod Aleš Blaž ni nikdar govoril o njem.»

Kar je bilo tudi res.

Komaj komaj je spravil črez ustnice svoje ime. Ko pa je bilo končno zunaj, je čutil, da se je njegova usoda odločila.

Zdravnik je pogledal po njegovih rokah. Bele so bile, prsti so bili suhljati, dolgi, kakršne imajo ljudje, ki v svojem življenju niso sukali težjega orodja ko pero.

«Oprostite!» je dejal. «Vi ste njegov sluga —? Ali pa —?»

«Da!» je odgovoril Aleš Blaž.

Usoda je bila zapečatena.

«Kako se je pravzaprav pisal vaš gospod?» Alešu so zaklecala kolena.

rečno navaja, da so z Radičem in drugimi Hrvati tudi Slovenci kakor dr. Cankar (tedaj urednik «Slovenca») in drugi zahtevali deželne zbere, dočim so zastopniki današnjih demokratov zahtevali, naj se ujedinenje brez vsakega odloga izvede. Zeljo po deželnih zborih je vzel tudi regent Aleksander na znanje ter obljubil, da bo vlada to željo izpolnila.

To vladno obvezo je, kakor znano, prekršil Nikola Pašič in sicer po nagovarjanju in podpihovanju demokratov, ki so po svojem prvaku Pribečeviću v parlamentu imenovali vse sklepe Narodnega veča — prazne fraze in parado. Znano je, da je Pašič že poprej dogovore in pogodbe podpisoval z namenom, da jih ne izpolni, ne sme se pa pozabiti, da bi take politike ne mogel nadaljevati v Jugoslaviji, če ne bi bilo demokratov. Pašič in njegov vpliv med Srbi nista večna, za Pašičem bo prevzelo predstavnike Srbov že sedaj večkrat izraženo spoznanje in priznanje o sporazumu in samoodločbi treh narodov Jugoslavije, demokrati, ki to vedno zanikajo in oporekajo, pa morajo popolnoma propasti, ker zidajo pri nas kakor v Srbiji svojo politično stavbo na samih lažeh in prevarah.

Kako so se osmešili slovenski radikali.

Beograd, 25. okt.

Kakor smo že zadnjič kratko javili, so skušali Pašičevi hlapci v Mariboru pregovoriti našega poslanca iz Prekmurja g. Geza Siftarja, naj bi zapustil našo stranko in prestopil v srbsko radikalno. Ljudje, ki bi za umazanih par tisočakov prodali svojo dušo, svojo deco, svoj materni jezik in tudi cel slovenski narod, so se že radovali. Po svojih listih so že pisali z debelimi črkami, da se jim je zlobni čin in grdi načrt posrečil.

A doživeli so neljubo presenečenje. Mladi in muhasti g. Siftar jih je salamensko potegnil. Niso pri njem vlekli obljube, da bo postal minister, nič niso izdali stotisočaki, koje so mu obečavali, ne slava in Pašičevo božanje, g. Siftar je ostal zvest Slovenski ljudski stranki in je ostal član Jugoslovanskega kluba. Nihče g. Siftarja ni silil ali prosil od naše strani, sam je spoznal, da srbska radikalna stranka po svojem Pašiču in njegovih hlapcih Slovenijo guli in nam jemlje pravice. Čast g. Siftarju!

In še kako na grd ter ostuden način so hoteli zva-biti g. Siftarja iz krščanskega ter slovenskega tabora v srbskega! Človek, ki se je iz gole sebičnosti, častihlepa in želje po tisočakah udinjal srbskim radikalcem, je napravil ostuden načrt, dobiti g. Siftarja v Pašičevo stranko. Bil je to neki švikaršič, odpuščen finančar. Na čuden način se je ta človek vsilil za tajnika SLS v

«Aleš Blaž», je rekel siabotno in boječe.

«Pa vendar ne tisti —?» se je glasno začudil zdravnik.

Aleš Blaž je pokimal.

«Hm, hm —! Jej, jej —!»

Zdravnik se je vdal svojim čuvstvom.

Čudni so slučajni usode —. Njemu, neznatnemu zdravniku, kruhoborc, brezpomembnežu, — njemu je bilo dano, da je stal ob smrtni postelji slavnega, da, najslavnejšega pisatelja, kar jih je poznala njegova doba, dano mu je bilo, da je gledal zadnje ure moža, ki mu bo narod slavil spomenike, ki ga bodo slavili še pozni rodovi, ki bo živel v svojih delih, dokler bo živel narod —. Ni dvoma, tudi nanj bo padlo nekaj te slave, tudi njega, njega bo omenjala zgodovina —.

«Hm hm —! Jej jej —!»

In ko je videl, da je ubogi človek pred njim na kraju svojih moči, se mu je ves ginjen v svoji velikodušnosti ponudil, da bo sam osebno poskrbel «za pogrebne zadeve» —.

Aleš Blaž ni mislil na spanje.

Sedel je v trdi stol spodaj v pritlični sobi, da bi preudaril položaj, ki si ga je nenadoma ustvaril.

Pa zaspal je vkljub temu. —

Grmeče bobnenje ga je splašilo iz spanja.

Čulo se je, kakor bi hišo podirali in bi se stene lomile trdo ob njegovih ušesih.

Ko je končno otrešel spanec raz trudnih udov in imel spet v oblasti vseh svojih pet čutov, je slišal, da nekdo glasno trka na vežna vrata. In trkanje je grmeče bobnelo po prazni hiši —.

Vstal je in pomeril odrevenele ude k vratom.

Murski Soboti. A njegovo poslovanje je bilo tako, da ga je strankino vodstvo moralo odpustiti. Na čuden način je zvaljal od Amerikancev in drugih denar.

Švikaršič se je ponudil radikalcem v Mariboru. Ti so ga sprejeli z odprtimi rokami. Saj so si bratje. Bivši komunisti, socialni demokratje, liberalci, narodni socialisti in nemčurji ter odstavljani financar, to so novo-pečeni radikalci v Sloveniji.

In ta Švikaršič je po navodilu radikalov: Pfeiferja, Müllerja, Slanovca in drugih poslal g. Šiftarju v Beograd telegram, da je njegov tast na smrtni postelji, naj pride takoj domov. Klub je dal g. Šiftarju dopust. Ko je Šiftar došel domov, je zvedel, da je oče njegove žene zdrav. Švikaršič je nato Šiftarja zvaljal v Radence. Tam so ga čakali agenti srbske radikalne stranke iz Maribora.

Sladko so mu govorili in ga vabili, naj odstopi od Slovenske ljudske stranke ter pristopi k srbskim radikalom. Obljubili so mu, da postane minister, da dobi še kaj več. . . . Radikalci bi bili celo radi g. Šiftarja opijanili, a ni se jim posrečilo vloviti ga v svoje mreže. V Mariboru so Pfeiferjevi agenti že pripravljali banket (obed) v slavo in čast novemu radikal. A Šiftar je pustil srbske agente na cedilu in se je namesto v Maribor, odpeljal v Beograd v naš Jugoslov. klub.

V nedeljo 21. t. m. je radikalni list objavil »proglas« s podpisom Geza Šiftar. V tej izjavi je objavljen odstop Šiftarjev iz naše stranke. A g. Šiftar o tem proglasu ničesar ne ve. Nikdar ni podpisal tega proglasa in ga tudi sestavljal ni. Dokazano je, da je ta proglas sestavil bivši rdečkar Slanovec skupno z advokatom dr. Müllerjem. Še podpisali so ga krivo. Prekrstili sta ga v Šiftarja.

Vsa lumparija je sedaj korenito razkrinkana. G. Šiftar je danes v seji Jugoslovanskega kluba izjavil: Radikalci so mi lagali, da me hoče Jugoslovanski klub izključiti. Vse je bilo seveda izmišljeno. Švikaršič mi je poslal neki proglas in me hotel prisiliti, da ga podpisem. Jaz sem odločno rekel: Ne podpisem nobene izjave za radikale, ker sem spredel, kaki ljudje so to. Izjavljam tu pred celim klubom popolnoma neprisiljeno in dobropremišljeno, da ostanem prejkoslej zvest programu SLS ter Jugoslov. kluba.

G. Šiftar je nato napisal za prekmurske »Novine« naslednjo izjavo v prekmurščini:

«Mojim volilcam!

Dam Vama na znanje, da se po Prekmurji širijo razne vesti od tega, da sam jaz prestopo v radikalno stranko. Izjavljam, da je to nečistina i da tozadevne izjave, nadalje progias na narod (v »Jutranjih Novostih«) nigrdar nejsam podpisal, niti nejsam dao nikomni pooblastilo, da v mojem imeni izjave naj pobera, da naj volilci prosijo, ka bi v radikalno stranko stopo. Vabili so me, ali jaz sam njihove ponudbe odbio. To mi je dokaz tud to, da sam v stranki SLS in v Jugoslovanskem klubu.

Beograd, 24. oktobra 1923.

Šiftar Geza, narodni poslanec.

Tako so sedaj srbski agenti v Mariboru razkrinkanimi kot ponarejalci podpisov našega poštenega človeka. Celi svet obsoja tako grdi in ostuden način politične borbe v Sloveniji.

Mi vemo, zakaj so srbski agenti v Mariboru to gonjo učinili. V srbsko-radikalno stranko v Sloveniji, posebno v Mariboru stopajo samo taki ljudje, ki bi radi imeli od Pašiča denar. Poznamo te tiče. Nekateri so iz nemaničev postali fabrikanti, drugi bi radi dobili milijone za »kšeft«, ker jim v Sloveniji nihče več noče dati kredita, a vsi skupaj so ljudje brez vesti, ki bi za Ju-

Zunaj je bil zdravnik in še neki drugi človek, suh, dolg, dobrih šestdeset let star, ostrega, strogega, neprijaznega lica, v črni žalni obleki, s črnimi rokavicami. Hladno in prezirno je pogledal človek v žalni obleki po Alešu.

«Ah —!» je dejal. In vstopil je in z njim zdravnik. Človek v žalni obleki je opazil nekaj belega na tleh pri pragu. Papir je bil. Pobrall ga je in ga vestno in natančno pregledal. Nato pa ga je dal Alešu.

«To je za vas, mislim.»

Aleš Blaž je vzel pismo — pismo je bilo — in videl, da je naslovljeno na »Gospoda Hinkota Brglez, tajnika« — »Nesramni Hinko!« — »pri gospodu Alešu Blažu — —« I. t. d. Pisava je bila ženska.

«To je za vas, kajne —?» je ponovil človek v žalni obleki s trdim, neizprosnim glasom.

«Dal« je dejal Aleš ves prestrašen.

«Jaz sem Sime Blaž, bratranec njegovega očeta«, je nadaljeval trdi glas in mož v žalni obleki je naredil okorno kretnjo nekam po veži. «Kaj ste ukrenili glede pogreba?»

«Nič. Spal sem ves dan«, je plaho povedal Aleš Blaž.

«Čujte, ampak vaše obnašanje pa ni preveč spoštljivo —!» je rekel Sime Blaž.

Torej to je bil njegov »mrzli stric«, tisti Sime, očetov bratranec —! Nekdaj v zgodnji mladosti, menda je bil deset let star, ga je videl. Pozneje pa nikdar več. Oče skoraj nikoli ni govoril o njem. Nista si bila prav dobra. Zakaj ne, tega Aleš ni zvedel. Le toliko se je spominjal iz očetovega pripovedovanja, da mu bratranec ni hotel posoditi denarja, da je bil silno bogat, pa skop.

deževe groše še prodali svojo mater, očeta ter celi slovenski narod!

Ko so pošteni možje iz radikalne stranke zvedeli, kake hudobije in ogabnosti uganjajo slovenski odpadniki, sedaj agenti srbske radikalne stranke v Mariboru, so vsi od prvega do zadnjega obsodili tako početje.

Laž in goljufija nimata nikjer sreče. Tudi narodni odpadniki in izdajaleci ne!

AGENTI ZA SRBSKE RADIKALE.

Radikalci so se z veliko vnemo vrgli v Mežiški dolini na agitacijo. Sicer delamo tem ljudem krivico, če jih imenujemo radikalci, kajti igrali so dosedaj že vse barve. Iskali so že pri vseh strankah, samo svojo čast in korist.

Zanimivo je samo to, s kakšnimi sredstvi agitirajo proti naši Slovenski ljudski stranki. Na primer v Libeličah so obljubovali, da jim bodo kot vlada stranka, ki ima moč in tudi denar — napravili železniško postajo, oziroma most čez Dravo, cesto jim bodo popravili itd. Med tem, ko vam »klerikalci«, tako kričijo radikalci, ne bodo mogli nič prinesiti iz Beograda, ker njihovo število ne pomeni nič.

Skoda, da teh gospodov, novepečenih radikalov nobeden ni vprašal: s čegavim denarjem nam mislijo vse to napraviti? Kajti mi dobro vemo, da iz svojega žepa ti gospodje ne bodo dali nič.

Mi tudi to dobro vemo, da je ta denar ki, ga nam obljubujejo, denar iz naših davkov, do katerega mi itak imamo pravico brez agentov srbskih radikalov.

Značilno za njihove shode je to, da imajo po 4 do 5 poslušalcev (državnih nastavljenecv, Bog jim grehe odpusti). Mi te financarje in razne Jakličev srbskim radikalom iz srca privoščimo.

Naše ljudstvo pa Pašičevi radikalni hlapci ne bodo spreobrnili. Ljudstvo, čeravno kmetsko in delavsko, je toliko značajno, da ne menja svojega prepričanja vsako poletje, kakor cigan svojo srnjco. Prevaljan.

TRGOVINSKA POGODBA Z AVSTRIJO IN IZVOZ VINA IZ NASE DRŽAVE.

V tej zadevi je poslanec dr. Hohnjec dne 25. oktobra na ministra za trgovino in industrijo g. dr. Kojiča vložil tole interpelacijo:

Povodom odpotovanja naših delegatov na pregovoro z zastopniki avstrijske vlade o novi trgovinski pogodbi med našo državo in avstrijsko republiko smatram za svojo dolžnost, da Vas opozorim na zahteve našega vinogradništva z ozirom na to trgovinsko pogodbo.

Naše vinogradništvo je v bednem stanju. Stroški pridelovanja so jako veliki, davki ogromni, prodajne cene nizke, prodajna zmožnost mala. V tem pogledu, osebno trpi vinogradništvo v Sloveniji, predvsem na slovenskem Stajerskem. Iz krajev Slov. Stajerskega se je vino prodajalo na Srednje in Gornje Stajersko in v druge nemške alpske kraje. Avstrijska republika je pa uvozu vin iz naše države zaprla pot z izredno veliko uvoznim carino. Dočim je vlada avstrijske republike pripravljena drugim državam dati ugodnosti pri uvozu njihovih vin, napram nam te volje še ni pokazala. Naše vlade pa se pri sklepanju trgovinskih pogodb tudi niso dovolj brigale za domače vinogradništvo in njegove interese.

Sedaj, ko se bodo ustvarjale točke nove trgovinske pogodbe z Avstrijo, ima naša vlada priliko in dolžnost, da popravi to, kar so prejšnje vlade napravile našemu vinogradništvu opustile ali naravnost zanemarile. Ako hoče avstrijska republika imeti ugodnosti za uvoz svojih produktov v našo državo, mora enake ugodnosti dovoliti uvozu našega vina. V tem oziru mora naša drža-

«Očividno me ne pozna več«, je premišljeval Aleš. Seveda, v štiridesetih letih se človek izpremeni —. Doma pa tudi ni bil skoraj nikoli.

Navsezadnje, — vseeno mu je bilo, kdo bo podedoval razdrto hišo. Svoj denar, kar ga je še bilo, pa je imel varno shranjen v inozemski banki pod tujim imenom.

Sime Blaž je stopal po veži, trdo, da je odmevalo po kotih, odpiral vrata, postajal na pragih, gledal v prazne sobe ter vzklikal «Ah!» in «Ha!» In nato sta z zdravnikom odšla po stopnicah.

Aleš je sam ostal v veži, plah, nem, boječ in skrajno razburjen.

Končno je prišel Sime nazaj.

«Pojdite z menoj, Brglez!» mu je rekel, trdo, kratko, zapovedujoče.

In Aleš Blaž je šel za njim z boječimi, rahlimi koraki.

Stopila sta v prazno sobo, kjer je stal trdi stol. Sime Blaž je sedel na trdi stol.

«Koliko ste dobivali plače?»

Aleš Blaž je premišljeval, koliko je dajal Hinkotu.

«Dvajset goldinarjev na mesec.»

«Ah —! Zelo veliko! Kedaj ste dobili zadnjo plačo?»

Aleš se je spomnil.

«Pred dvema dnevoma«, je rekel.

«Ponavljam, da v svojem govorjenju niste preveč spoštljivi!« je pripomnil Sime Blaž in potegnil svojo možnjo. «Vsekakor, tule je dvajset goldinarjev, vaša plača za mesec naprej. In s tem vas odpuščam iz službe. Poberite svoje stvari in pojdite! Ne potrebujem vas

va biti v prvi vrsti med tistimi državami, ki so ali bodo deležne tozadevni ugodnosti od strani avstrijske države.

Vprašam torej gospoda ministra:

1. Ali hoče dati našim delegatom za pregovore z avstrijsko republiko striktno navodilo, da dosežejo v trgovinski pogodbi kolikor največ mogoče ugodnosti za uvoz našega vina v Avstrijo?

2. Ali hoče ta uslov smatrati kot *conditio sine qua non* trgovinske pogodbe med našo državo in avstrijsko republiko?

Prosím ustmeni odgovor.

Beograd, 25. oktobra 1923.

Kedaj bo desetek za kmetska posestva znižan?

Beograd, 25. oktobra.

Na številna vprašanja, ki jih je dobilo tajništvo SLS v Mariboru in posamezni naši poslanci: »Kedaj stopi v veljavo zakon, po katerem se od posestev, ki jih prevzamejo sorodniki v prvem kolenu (otroci, od staršev, ali mož in žena) od svojih sorodnikov, ne bo plačalo nobenega desetka (prenosnine, »procentov«), odgovorjam:

Narodna skupščina (državni zbor) je začetkom oktobra 1923 na predlog in pritisk poslancev Slovenske ljudske stranke sprejela v zakon o taksah in pristojbinah določilo:

«Pri posestvih, kojih vrednost ne presega 2 milijona kron, se pri prevzemanju v sorodstvu v prvem kolenu oprosti plačevanja desetka.»

Naši poslanci, posebno dr. Korošec so finančnemu ministru predočili, da pri prevzemanju kočarskih in kmetskih posestev prevzemnikom ni mogoče plačati visokega desetka. Gospod minister je po daljšem dreganju pristal na našo zahtevo in je naš pisemni predlog sprejel. Tudi zbornica je glasovala zanj.

Ko bo kralj zakon podpisal in bo objavljen v Uradnem listu, bo še le stopil v veljavo. Danes sem vprašal g. ministra, kedaj utegne zakon stopiti v veljavo. Izjavil je, da okoli 15. novembra ali vsaj 1. decembra 1923. Poprej še seveda nova ugodnost ne velja.

Svetujem, da prizadeti počakate do tedaj s prevzetjem posestev, dokler »Slov. Gospodar« ne bo poročal, da je zakon že v veljavi.

Franjo Zebot.

ZADRUŽNO-SOCIJALNI TEŽAJI.

Od 12. do 23. novembra se vršijo zadružno-socijalni težaji po tem redu:

12. novembra (ponedeljek) ob pol 10. uri dopoldne: Brežice v župnišču (za sodni okraj Brežice).
13. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Rajhenburg v društvenem domu (za sodni okraj Sevnica).
15. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: Sv. Vid na Planini v župnišču (za zahodno polovico sodnega okraja Kozje).
16. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Kozje v okrajni hranilnici (za vzhodno polovico sodnega okraja Kozje).
19. novembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Slovenjgratec v Hranilnici in posojilnici (za sodni okraj Slovenjgratec).
20. novembra (torek) ob 9. uri dopoldne: Šoštanj v cerkveni hiši (za sodni okraj Šoštanj).
22. novembra (četrtek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij ob Taboru v cerkveni hiši (za sodni okraj Vransko).
23. novembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: St. Jurij Savinji v gostilni Čujež (za sodni okraj Gornji grad).

več. Nadaljnih opazk o vašem obnašanju se rajši vzdržim. Pa storite mi uslugo, — odidite takoj!»

III.

Večevalo se je, ko je uró pozneje stal Aleš Blaž na ulici, izgnán iz svoje lastne, rodne hiše.

V eni roki je držal Hinkotov težki potni kovčeg, v drugi pa Hinkotovo nekoliko lažjo potno torbo. In dežnik mu je tičal pod pazduho. Nekoliko začuden je premišljeval, s kako naglico se razvijajo dogodki v človeškem življenju. Prost je hotel biti, niti je hotel lastnemu imenu, — in prost je bil, Aleš Blaž je umrl in mesto njega je živel le še Hinko Brglez. Čudno, da se človeku toliko pripeti v eni sami uri, in to edino na dve, tri nagle, niti povsem dobro premišljene besede —!

Pa vso noč ni mogel takole stati pred hišo. Nekaj je moral ukreniti. O, da bi še živel Hinko —! On bi mu koj poskrbel udobno prenočišče! Skoda zanj! Aleš je vzdihnil —. In tudi kovčege bi mu nesel! Kako človeka bolijo roke, če ni vaju, da bi sam nosil svojo prtljago!

Zaenkrat je torej sklenil, da bo postavil kovčege na tla. Pri tem poslu se je seve dežnik izmuznil izpod pazduhe in ko ga je hotel vloviti, mu je zadel roka na časopis, ki je tičal v Hinkotovem površniku. Površnik je bil namreč Hinkotov in tudi vsa druga obleka je bila Hinkotova. Svoje stvari je seve moral pustiti dediču rajnega Aleša Blaža. In dobro se mu je prilegala Hinkotova obleka, saj še ni bilo dolgo, kar je bila njegova — Aleševa — last. Podaril jo je Hinkotu, oziroma Hinko sam si jo je izposodil.

(Dalje prihodnjič.)